

" بسم الله الرحمن الرحيم "

" آیاتی که در جزء پنجم آمده اند و در تأویل به ولایت چهارده معصوم علیهم السلام اشاره دارند عبارتند از: "

1. سوره نساء ، آیه 24 :

"و الْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ أَهْلٌ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا "

"و زنان شوهردار [بر شما حرام است]؛ مگر آن‌ها را که [در جنگ با کفار اسیر کرده و] مالک شده‌اید؛ [زیرا اسارت آن‌ها در حکم طلاق است]؛ این‌ها احکامی است که خداوند بر شما مقرر داشته است. اما زنان دیگر غیر از این‌ها [که گفته شد]، برای شما حلال است که با اموال خود، آنان را اختیار کنید؛ درحالی‌که پاکدامن باشید و از زنا، خودداری نمایید. و زنانی را که متعه (ازدواج موقت) می‌کنید، واجب است مهر آن‌ها را بپردازید. و گناهی بر شما نیست در آنچه بعد از تعیین مهر، با یکدیگر توافق کرده‌اید. [بعداً می‌توانید با توافق، آن را کم یا زیاد کنید]. خداوند، دانا و حکیم است."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : از ما نیست کسی که بر رجعت ما ایمان نداشته باشد و متعه‌ی ما را حلال نشمارد.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۲۶ من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۵۸ / بحرالعرفان، ج ۴، ص ۱۹۶)

2. سوره نساء ، آیه 29 :

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَ لَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا "

"ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اموال یکدیگر را در میان خود بباطل [و از طرق نامشروع] نخورید؛ مگر اینکه تجارتي با رضایت طرفین شما انجام گیرد. و خودکشی نکنید. خداوند نسبت به شما مهربان است."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : عبید بن کثیر گوید: امام صادق (علیه السلام) در مورد کلام خداوند متعال: لا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ فرمود: «یعنی اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و آله) را نکشید».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۴۰ / بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۳۱۰ / فرات الكوفی، ص ۱۰۲ / شواهد التنزیل، ج ۱، ص ۱۸۱ / شواهد التنزیل، ج ۱، ص ۱۸۲ / البرهان / كشف اليقين، ص ۴۱۷ / نهج الحق، ص ۲۰۸)

3. سوره نساء ، آیه 31 :

"إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ نُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا "

"اگر از گناهان بزرگی که از آن نهی می‌شوید پرهیز کنید، گناهان کوچک شما را می‌پوشانیم [و می‌بخشیم]؛ و شما را در جایگاه با ارزشی وارد می‌کنیم."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : [گناه کبیره] انکار هر آنچه را که خداوند نازل کرده می‌باشد؛ [این منکران] منکر حق ما شدند و این چیزی است که کسی آن را انکار نمی‌کند. و امام صادق (علیه السلام) در آخر این تفسیر خود، فرمود: «تقوای خدا را پیشه کنید و جسارت و گردنکشی نکنید».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۴۲ / بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۱۵ / البرهان)

4. سوره نساء ، آیه 32 :

"وَ لَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَ لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَ سَأَلُوا اللَّهَ مِن فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا "

"[امتیازات و] برتری‌هایی را که خداوند برای بعضی از شما بر بعضی دیگر قرار داده آرزو نکنید. [این تفاوت‌های طبیعی و حقوقی، برای حفظ نظام زندگی شماست. با این حال]، مردان به سبب آنچه به دست می‌آورند نصیبی دارند، و زنان نیز نصیبی؛ [و نباید حقوق هیچکدام پایمال گردد]. و از فضل خدا، [برای رفع تنگناها] استمداد جویید؛ زیرا خداوند به هر چیز داناست."

تفسیر ولایی:

امام باقر (علیه السلام) : رسول خدا (صلی الله علیه و آله) سواره بیرون رفت و علی (علیه السلام) همراهش پیاده می‌رفت. فرمود: «ای ابالحسن (علیه السلام)... قسم به آن خدایی که مرا به نبوت مبعوث نموده کسی که منکر تو باشد به من ایمان نیاورده و کسی که مخالف تو باشد اقرار به نبوتم ندارد و کافر به تو به خدا نیز ایمان ندارد، فضل تو از فضل من و فضل من از فضل خدا است». این آیه شاهد همین مطلب است: بگو: به فضل خدا و رحمت او شادمان شوند، زیرا این دو از هرچه می‌اندوزند بهتر است. (یونس/۵۸) فضل خداوند، نبوت نبی شما بود و رحمت خداوند، ولایت علی بن ابی طالب (علیه السلام) است. لذا فرموده به این نعمت یعنی به نعمت نبوت و ولایت شاد باشید که مخاطب آن شیعیانند زیرا این دو از هرچه می‌اندوزند بهتر است. [این نعمتها برای شیعیان، بهتر از همه چیزهاییست که آنها جمع کرده‌اند] که مخاطب آن، مخالفان شیعیانند که هرچه از خانواده و مال و بچه در دنیا جمع کرده‌اند [از این دو نعمت شیعیان کمتر است].

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۵۴ / تأویل الآيات الظاهرة، ص ۲۲۲)

5. سوره نساء ، آیه 33 :

"وَ لِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَ الَّذِينَ عَقَدْتُمْ أَيْمَانَكُمْ فَأَتَوْهُمْ نَصِيبَهُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا"

"برای هرکس، وارثانی قرار دادیم، که از میراث پدر و مادر و نزدیکان ارث ببرند؛ و [نیز] کسانی که با آنها پیمان بسته‌اید، نصیبشان را به آنان بپردازید خداوند بر هرچیز، شاهد و ناظر است."

تفسیر ولایی:

امام رضا (علیه السلام) : حسن بن محبوب گوید: از امام رضا (علیه السلام) در مورد آیه: "وَ لِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَ الَّذِينَ عَقَدْتُمْ أَيْمَانَكُمْ" پرسیدم. فرمود: «منظور خداوند، ائمه (هستند که پیمان‌های شما را به آنها گره زده است».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۵۸ / الکافی، ج ۱، ص ۲۱۶ / بحار الأنوار، ج ۱۰۱، ص ۳۶۴ / العیاشی، ج ۱، ص ۲۴۰ / تأویل الآيات الظاهرة، ص ۱۳۴ / وسایل الشیعه، ج ۲۶، ص ۲۴۷ / البرهان)

6. سوره نساء ، آیه 36 :

"وَ اَعْبُدُوا اللَّهَ وَ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَاناً وَ بِذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْيَتَامَىٰ وَ الْمَسَاكِينِ وَ الْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْجَارِ الْجُنُبِ وَ الصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ وَ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالاً فَخُوراً "

"و خدا را بپرستید؛ و هیچ چیز را همتای او قرار ندهید؛ و به پدر و مادر، نیکی کنید؛ همچنین به خویشاوندان و یتیمان و مستمندان، و همسایه‌ی نزدیک، و همسایه‌ی دور، و دوست و همنشین، و واماندگان در سفر، و بردگانی که مالک آن‌ها هستید؛ زیرا خداوند، کسی را که متکبر و فخر فروش است، [و از ادای حقوق دیگران سرباز می‌زند]، دوست نمی‌دارد."

تفسیر ولایی:

1. پیامبر (صلی الله علیه و آله) : من و علی (علیه السلام) پدران این امت هستیم.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۷۶ / علل الشرایع، ج ۱، ص ۱۲۷ / البرهان)

2. امام سجاد (علیه السلام) : اگر حق والدین [نسبی] بر فرزندان آنقدر زیاد است که باید به آنان احسان شود، پس احسان به محمد (صلی الله علیه و آله) و علی (علیه السلام) بر این امت واجبتر و مهمتر است زیرا آن دو پدران حقیقی آنان‌اند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۷۸ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۶۰)

7. سوره نساء ، آیه 41 :

"فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَ جِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيداً "

"حال آن‌ها چگونه است هنگامی که از هر امتی، شاهد و گواهی [بر اعمالشان] می‌آوریم، و تو را نیز بر آنان گواه خواهیم آورد؟! "

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : سماعه گوید: امام صادق (علیه السلام) در مورد آیه: "فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَ جِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيداً" فرمود: «این آیه به‌طور خاص در حق امت محمد (صلی الله علیه و آله) نازل شده است. در هر دوره، امامی از ما شاهد بر

[اعمال] مردم است و محمد (صلی الله علیه و آله) در همه‌ی دوران‌ها بر ما گواه است».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۱۸۶ / الکافی، ج ۱، ص ۱۹۰ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۳۵۱ / تأویل الآیات الظاهره، ص ۱۳۵ / البرهان)

8. سوره نساء ، آیه 44 :

"أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يَشْتُرُونَ الضَّلَالََةَ وَ يُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ "

"آیا ندیدی کسانی را که بهره‌ای از کتاب آسمانی به آن‌ها داده شده است، [به‌جای اینکه از آن، برای هدایت خود و دیگران استفاده کنند، برای خویش] گمراهی می‌خرند، و می‌خواهند شما نیز گمراه شوید؟!"

تفسیر ولایی:

پیامبر (صلی الله علیه و آله) : در مورد آیه: "يَشْتُرُونَ الضَّلَالََةَ"؛ منظور این است که در موضوع امیرالمؤمنین (علیه السلام) گمراه شدند. "وَ يُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ" یعنی مردم را از ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) خارج کردند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۰۰ بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۱۴۷ / القمی، ج ۱، ص ۱۳۹ / البرهان)

9. سوره نساء ، آیه 48 :

"إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَ يَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا "

"خداوند [هرگز] شرک به او را نمی‌بخشد؛ و کمتر از آن را برای هرکس بخواهد [و شایسته بداند] می‌بخشد. و آن کس که برای خدا، همتایی قرار دهد، گناه بزرگی مرتکب شده است."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : "إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ"؛ خداوند کسی را که شریک برایش قرار دهد، نمی‌آمرزد. منکر ولایت علی (علیه السلام) مانند بت‌پرست است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۱۲ / بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۱۲۳)

10. سوره نساء ، آیه 54 :

"أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا"

"یا اینکه نسبت به مردم (پیامبر و خاندانش)، بر آنچه خدا از فضلش به آنان بخشیده، حسد می‌ورزند؟! ما به خاندان ابراهیم، [که یهود از آن‌ها هستند نیز]، کتاب و حکمت دادیم؛ و حکومت عظیمی در اختیار آن‌ها (پیامبران بنی‌اسرائیل) قرار دادیم."

تفسیر ولایی:

1. امام باقر (علیه السلام) : ما مردمی هستیم که به خاطر امامتی که خداوند به ما داده و به دیگر مردم نداده، مورد حسد واقع شده‌اند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۱۸ / الکافی، ج ۱، ص ۲۰۵ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۸۹ / تأویل الآيات الظاهرة، ص ۱۳۶ / بشاره المصطفی، ص ۱۹۳ / دعایم الإسلام، ج ۱، ص ۲۰)

2. امام باقر (علیه السلام) : المُلْكُ الْعَظِيمُ همان امامان برگزیده‌ی (هدایتگر) هستند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۲۶ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۹۲ / العیاشی، ج ۱، ص ۲۴۸ / البرهان)

3. امام صادق (علیه السلام) : ما صاحب ملک و وارث پیامبرانیم. در نزد ما عصای موسی (علیه السلام) است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۲۸ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۹۹ / فرات الكوفی، ص ۱۰۷)

11. سوره نساء ، آیه 55 :

"قَمِئْتُهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَ مِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَ كَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا"

"ولی جمعی از آن‌ها به آن ایمان آوردند؛ و جمعی راه [مردم] را بر آن بستند. و شعله‌ی [سوزان] آتش دوزخ، [برای آن‌ها] کافی است!"

تفسیر ولایی:

علی بن ابراهیم (رحمة الله علیه) : "قَمِئْتُهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ"؛ منظور، امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) است و مراد از کسانی که به او ایمان آورده‌اند، سلمان (رحمة الله علیه)، ابوذر (رحمة الله علیه)، مقداد (رحمة الله علیه) و عمار (رحمة الله علیه) هستند. منظور از "وَ"

مِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ" غضبکنندگان حقّ آل محمّد (و پیروانشان است. در مورد اینها آیه: "وَ كَفَىٰ بِيَجْهَنَّمَ سَعِيرًا" نازل شده است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۲۸ / القمی، ج ۱، ص ۱۴۰ / البرهان)

12. سوره نساء ، آیه 56 :

"إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ
بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا "

"کسانی که به آیات ما کافر شدند، به زودی آنها را در آتشی وارد می‌کنیم که هرگاه پوست‌های تن آنها [در آن] بسوزد، پوست‌های دیگری به جای آن برای آنها قرار می‌دهیم، تا کیفر [الهی] را بچشند. خداوند، توانا و حکیم است [و روی حساب، کیفر می‌دهد]."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : خداوند ارواح را دوهزار سال قبل از اجساد خلق کرد. بهترین و عالی‌ترین آنها را ارواح محمّد و علی و فاطمه و حسن و حسین و ائمه (بعد از آنها قرار داد... خداوند فرمود: «جایگاه ستمگران به آنها (معصومین) در بدترین جاهای جهنم است؛ "وَ كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلُوا سِوَاهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ." (تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۳۰ بحار الأنوار، ج ۱۱، ص ۱۷۲)

13. سوره نساء ، آیه 57 :

"وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَ نُدْخِلُهُمْ ظِلًّا
ظَلِيلًا "

"و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، به زودی آنها را در باغ‌های بهشتی وارد می‌کنیم که نهرها از پای درختانش جاری است؛ جاودانه در آن خواهند ماند؛ و در آنجا همسرانی پاکیزه برای آنها خواهد بود؛ و آنان را در سایه‌ای گسترده [و فرح‌بخش] وارد می‌کنیم."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : سماعه بن مهران از امام صادق (علیه السلام) نقل می‌کند که فرمود: «منظور از عمل صالح در آیه: باید

کرداری شایسته داشته باشد. (کهف/۱۱۰). معرفت و شناخت پیدا کردن نسبت به ائمه (ع) است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۳۰ / بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۱۰۶)

14. سوره نساء ، آیه 58 :

"إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعاً بَصِيراً "

"خداوند به شما فرمان می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبانش بدهید؛ و هنگامی‌که میان مردم داوری می‌کنید، به عدالت داوری کنید. خداوند، اندرهای خوبی به شما می‌دهد. خداوند، شنوا و بیناست."

تفسیر ولایی:

1. امام باقر (علیه السلام) : "إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا"; این آیه در مورد امر ولایت است که باید تسلیم به آل محمد (ع) شود.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۳۴ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۸۳ / سعد السعود، ص ۱۲۲)

2. امام صادق (علیه السلام) : ابوبصیر از امام صادق (علیه السلام) نقل می‌کند که فرمود: "إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا" به خدا قسم منظور از این آیه، ادا کردن و بازگرداندن امانت و وصیت به امام (علیه السلام) است [که همان امامت و مقام ولایت و حکومت است].

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۳۴ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۷۶ / بصائر الدرجات، ص ۴۷۶ / المناقب، ج ۱، ص ۲۵۲ / البرهان)

15. سوره نساء ، آیه 59 :

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَ الرَّسُولِ إِن كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا "

"ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اطاعت کنید خدا را! و اطاعت کنید پیامبر [خدا] و پیشوایان [معصوم] خود را. و هرگاه در امری نزاع داشتید، آن را به خدا و پیامبر باز گردانید [و از آن‌ها

داوری بطلبید] اگر به خدا و روز رستاخیز ایمان دارید. این
[کار برای شما] بهتر، و عاقبت و پایانش نیکوتر است."

تفسیر ولایی:

1. امام باقر (علیه السلام) : امام عسکری (علیه السلام) از پدران
روایت می‌کند: امام باقر (علیه السلام) فرمود: «پیامبر اکرم
(صلی الله علیه و آله) به علی و حسن و حسین (ع) وصیت کرد سپس
درباره‌ی این آیه: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ. فرمود: «مراد از اولی الامر، امامان
از نسل علی (علیه السلام) و فاطمه (سلام الله علیها) تا قیامت
هستند».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۴۴ / بحار الأنوار، ج ۲۳،
ص ۲۸۶ / عیون أخبار الرضا (ج ۲، ص ۱۳۱ / کمال الدین، ج ۱، ص ۲۲۲ /
البرهان)

2. امام باقر (علیه السلام) : خداوند به مردم می‌فرماید: يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا مَنْظُورٌ تَمَامٌ مُؤْمِنِينَ تَأْتِي قِيَامَتُكُمْ. أَطِيعُوا اللَّهَ وَ
أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ مَنْظُورٌ مِنْ أُولَى الْأَمْرِ، فَقَطْ مَا
هَسْتُمْ.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۴۴ / بحار الأنوار، ج ۲۳،
ص ۲۸۹ / بحر العرفان، ج ۴، ص ۲۵۳)

3. امام علی (علیه السلام) : رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فاطمه
(سلام الله علیها) را طلبید و فدک را به او عطا فرمود و به من نیز
امامت و رهبری امت را داد و از من پیمان گرفت. سپس خداوند این
آیه را نازل فرمود: أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ
مِنْكُمْ.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۴۴ / بحار الأنوار، ج ۲۹،
ص ۵۶۳ / العدد القویة، ص ۱۹۵)

16. سوره نساء ، آیه 60 :

"أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَ مَا أُنزِلَ
مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ قَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا
بِهِ وَ يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا"

"آیا ندیدی کسانی را که گمان می‌کنند به آنچه [از کتابهای
آسمانی که] بر تو و پیش از تو نازل شده، ایمان آورده‌اند،
در حالی که می‌خواهند برای داوری نزد طاغوت و حکام باطل بروند؟!

با اینکه به آن‌ها دستور داده شده که به طاغوت کافر شوند. اما شیطان می‌خواهد آنان را در گمراهی دوری بیفکند."

تفسیر ولایی:

أمیر المؤمنین (علیه السلام) : عَنِ عَلِيٍّ (عليه السلام) أَنَّهُ قَالَ: كُلُّ حَاكِمٍ يَحْكُمُ بِغَيْرِ قَوْلِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَهُوَ طَاغُوتٌ وَ قَرَأَ "يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ قَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ" ... ثُمَّ قَالَ قَدْ وَ اللَّهُ فَعَلُوا وَ تَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ أَضَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ ضَلَالًا بَعِيدًا فَلَمْ يَنْجُ مِنْ هَذِهِ الْآيَةِ إِلَّا نَحْنُ وَ شِيعَتُنَا وَ قَدْ هَلَكَ غَيْرُهُمْ فَمَنْ لَمْ يَعْرِفْ حَقَّهُمْ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ.

امام علی (علیه السلام) : از امام علی (علیه السلام) روایت است که فرمود: هر حاکمی که غیر مطابق با گفتار ما اهل بیت، حکم کند، طاغوت است و سپس این آیه را تلاوت فرمود: "يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَ قَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ" سپس فرمود: «به خدا قسم! بسیاری از مردم، این کار را کردند و حکومت طاغوت را پذیرفتند و به این سبب شیطان به گمراهی ابدی و غیر قابل بازگشت گمراهشان کرد. و کسی جز ما و شیعیانمان از مصداق شدن در این آیه نجات پیدا نکرد و غیر از اینان (ائمه (ع) و شیعیانشان) همه هلاک شدند و هرکس حق آن‌ها (اهل بیت (ع)) را نشناسد و به جا نیاورد از رحمت خدا دور می‌شود».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۷۲ / مستدرک الوسایل، ج ۱۷، ص ۲۴۴ / دعایم الإسلام، ج ۲، ص ۵۳۰)

17. سوره نساء ، آیه 61 :

"وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَ إِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا "

"و هنگامی که به آن‌ها گفته شود: «به سوی آنچه خداوند نازل کرده، و به سوی پیامبر بیایید»، منافقان را می‌بینی که از [قبول دعوت] تو، به شدت اعراض می‌کنند."

تفسیر ولایی:

علی بن ابراهیم (رحمة الله علیه) : "وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَ إِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا" منظور، تمام دشمنان خاندان محمد (صلی الله علیه و آله) می‌باشند که این آیه درباره‌ی آن‌ها آمده است.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۷۲ / بحار الأنوار، ج ۲۲، ص ۹۳ / القمی، ج ۱، ص ۱۴۱ / البرهان)

18. سوره نساء ، آیه 63 :

"أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ وَ عَظَّهُمْ وَ قُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا "

"آنها کسانی هستند که خدا، آنچه را در دل دارند، می‌داند. از [مجازات] آنان صرف‌نظر کن؛ و آنها را اندرز ده؛ و با بیانی رسا، [نتایج اعمالشان را] به آنها گوشزد نما."

تفسیر ولایی:

علی بن ابراهیم (رحمة الله عليه) : "أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ" و منظور دشمنی موجود در قلب آنها نسبت به علی (علیه السلام) در دنیا است. "فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ وَعَظَّهُمْ وَ قُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا" یعنی ولایت و جانشینی علی (علیه السلام) بعد از خود را به آنها ابلاغ کن و موضوع [رسیدگی به مخالفت آنان] را به روز قیامت واگذار کن.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۷۴ / البرهان)

19. سوره نساء ، آیه 65 :

"فَلَا وَ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَ يُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا "

"به پروردگارت سوگند که آنها ایمان نخواهند آورد، مگر اینکه در اختلافات خود، تو را به داوری طلبند؛ و سپس از داوری تو، در دل خود احساس ناراحتی نکنند؛ و کاملاً تسلیم باشند."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : عبدالله بن نجاشی گوید: از امام صادق (علیه السلام) درباره‌ی آیه: "فَلَا وَ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَ يُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا" پرسیدم، فرمود: «در اینجا منظور، علی (علیه السلام) است.»

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۷۸ / بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۹۵ / بصائر الدرجات، ص ۵۲۰ / البرهان)

20. سوره نساء ، آیه 70 :

"ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَ كَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا"

"این موهبتی از ناحیهی خداست. و کافی است که او، [از حال بندگان، و نیات و اعمالشان] آگاه است."

تفسیر ولایی:

1. امام صادق (علیه السلام) : ابوبصیر گوید: امام صادق (علیه السلام) فرمود: «ای ابامحمد! خداوند در کتابش از شما (شیعیان) یاد نموده است؛ خداوند فرمود: فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا که مراد از واژهی نبیون، رسول خدا (صلی الله علیه و آله) است و ما نیز در جایگاه شهدا و صدیقین هستیم و شما نیز در جایگاه صالحان می‌باشید. پس همان‌طور که خداوند، شما را صالح نامید، بکوشید تا نام صالح برای خود فراهم کنید.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۹۰ / الکافی، ج ۸، ص ۳۵ / بحار الأنوار، ج ۶۵، ص ۵۰ / العیاشی، ج ۱، ص ۲۵۶ / فضایل الشیعه، ص ۲۱ / فرات الکوفی، ص ۱۱۳ / دعایم الإسلام، ج ۱، ص ۷۶ / أعلام الدین، ص ۴۵۲ / الاختصاص، ص ۱۰۶ / البرهان)

2. پیامبر (صلی الله علیه و آله) : صدیقان سه نفرند: علی بن ابی طالب (علیه السلام) و حبیب نجار و مؤمن آل فرعون.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۲۹۶ / الخصال، ج ۱، ص ۱۸۴)

21. سوره نساء ، آیه 75 :

"وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا"

"چرا در راه خدا، و [برای رهایی] مردان و زنان و کودکانی که [به دست ستمگران] تضعیف شده‌اند، پیکار نمی‌کنید؟! همان افراد [ستم‌دیده‌ای] که می‌گویند: «پروردگارا! ما را از این شهر [مکه]، که اهلش ستمگرند، بیرون ببر [و رهایی ببخش]؛ و از سوی خود، برای ما سرپرستی قرار ده؛ و از جانب خود، یار و یاور برای ما مقرر فرما»."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : سماعه گوید: از امام صادق (علیه السلام) درباره‌ی مستضعفین پرسیدم، ایشان فرمود: «آن‌ها اهل ولایت هستند».

گفتیم: «مقصود شما کدام ولایت است»؟ فرمود: «مقصود ولایت ائمه (ع) نیست، بلکه منظور از آن، ولایت در عقد نکاح و ارث و معاشرت است؛ درحالی‌که این اولیای امر، حتماً مؤمن و یا کافر نیستند، بلکه کسانی هستند که کارشان موقوف به فرمان خداوند است. و در آیه: "وَالْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَّنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَّنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا" مراد از آنان ما هستیم.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۳۰۶ / بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۱۷۲ / العیاشی، ج ۱، ص ۲۵۷ / البرهان)

22. سوره نساء ، آیه 77 :

"أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْ لَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تُظَلَمُونَ فَتِيلًا"

"آیا ندیدی کسانی را که [در مکه] به آنها گفته شد: «[فعلاً] دست از جهاد بردارید؛ و نماز را برپا کنید؛ و زکات را بپردازید»؛ [اما آنها از این دستور ناراحت بودند]، ولی هنگامی‌که [در مدینه] فرمان جهاد به آنها داده شد، جمعی از آنان، از مردم می‌ترسیدند، همان‌گونه که از خدا می‌ترسند، بلکه بیشتر. و گفتند: «پروردگارا! چرا جهاد را بر ما مقرر داشتی؟! چرا این فرمان را تا زمان نزدیکی تأخیر نینداختی؟! به آنها بگو: «سرمایه‌ی زندگی دنیا، ناچیز است؛ و آخرت، برای کسی که پرهیزگار باشد، بهتر است. و کمترین ستمی به شما نخواهد شد»."

تفسیر ولایی:

امام باقر (علیه السلام) : به خدا سوگند کاری که حسن بن علی (علیه السلام) کرد (صلح با معاویه) از هرآنچه خورشید بدان تابیده بهتر بود. به خدا سوگند منظور از این آیه " أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ " که نازل کرده است؛ تنها فرمانبری از امام است ولی ایشان خواهان جنگ شدند. و چون با حسین (علیه السلام) جنگ بر آنها مقرر شد. گفتند: «بار خدایا! چرا بر ما جنگ مقرر داشتی؟ چرا ما را تا مدتی کوتاه فرصت ندادی تا دعوتت را بپذیریم و از رسولان (تو پیروی کنیم؟ مقصود

آنها از تأخیر همان زمان ظهور حضرت قائم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بود».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۳۱۰ / الکافی، ج ۸، ص ۳۳۰ / بحار الأنوار، ج ۴۴، ص ۲۵ / العیاشی، ج ۱، ص ۲۵۸ / البرهان / العیاشی، ج ۲، ص ۲۳۵)

23. سوره نساء ، آیه 80 :

"مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَ مَنْ تَوَلَّىٰ قَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا" "کسی که از پیامبر اطاعت کند، خدا را اطاعت کرده؛ و هرکس که سرباز زند، تو را نگهبان [و مراقب] او نفرستادیم [و در برابر او، مسئول نیستی]."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : ابومریم گوید: از امام صادق (علیه السلام) درباره ی این آیه: "أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ" پرسیدم. فرمود: «اطاعت از علی (علیه السلام) واجب است». گفتم: «بنا به آیه: "مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ"، تنها اطاعت از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) واجب بود». فرمود: «اطاعت علی بن ابی طالب (علیه السلام)، اطاعت از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) است».

تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۳۲۰ بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۲۹۹ / فرات الکوفی، ص ۱۰۸

24. سوره نساء ، آیه 83 :

"وَ إِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَ لَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَ إِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَ لَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا"

"و هنگامی که خبری امیدبخش یا نگران کننده به آنها برسد، [بدون تحقیق]، آن را شایع می سازند؛ درحالی که اگر آن را به پیامبر و پیشوایانشان باز گردانند، کسانی که قدرت تشخیص کافی دارند، از ریشه های مسائل آگاه خواهند شد. [و به آنها اطلاع خواهند داد] و اگر فضل و رحمت خدا بر شما نبود، همگی، جز عده ی کمی، از شیطان پیروی می کردید [و گمراه می شدید]."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : در مورد کلام خدا: " وَ لَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَ إِلَى أَوْلِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ " پرسیدند: «آنان (اولی الامر) چه کسانی هستند؟» فرمود: «ما صاحبان امر هستیم که خداوند امر کرده امور و اخبار به ما بازگشت شود [و صدق و کذب آنان و وجوه آن از ما پرسیده شود].»

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۳۳۴ / دعایم الإسلام، ج ۱، ص ۲۷ / مستدرک الوسایل، ج ۱۷، ص ۲۷۱ / إرشاد القلوب، ج ۲، ص ۲۹۸)

25. سوره نساء ، آیه 95 :

"لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَ الْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَ كُلاًّ وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا "

"[هرگز] افراد با ایمانی که بدون بیماری و ناراحتی، از جهاد خودداری می‌کنند، با مجاهدانی که در راه خدا با مال و جان خود جهاد کردند، یکسان نیستند. خداوند، مجاهدانی را که با مال و جان خود جهاد نمودند، بر کسانی که از جهاد خودداری کرده‌اند مقام برتری بخشیده؛ و به هر یک [از این دو گروه به نسبت اعمال نیکشان]، خداوند وعده‌ی پاداش نیک داده؛ و مجاهدان را بر کسانی که از جهاد خودداری کرده‌اند، با پاداش مهمی برتری بخشیده است."

تفسیر ولایی:

امام عسکری (علیه السلام) : امام عسکری (علیه السلام) از امام هادی (علیه السلام) روایت فرمود: وقتی خواستی امیرالمؤمنین (علیه السلام) را زیارت کنی بر در قبّه‌ی شریف آن حضرت بایست و بگو... شهادت می‌دهم که تو حقیقتاً امیرمؤمنان (علیه السلام) هستی که آیات نازل شده‌ی الهی درباره‌ی ولایت تو بیان شده‌اند. تو ولی خدا و برادر رسولش و حامی دین خدایی. تو همانی که قرآن به برتری‌های او گویاست و خداوند فرموده است: "فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَ مَغْفِرَةً وَ رَحْمَةً وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا".

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۳۸۶ / بحار الأنوار، ج ۹۷، ص ۳۶۳)

26. سوره نساء ، آیه 108 :

"يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَ لَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَ هُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَ كَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا "

"[آن‌ها زشتکاری خود را] از مردم پنهان می‌دارند؛ امّا از خدا پنهان نمی‌دارند؛ و هنگامی‌که در مجالس شبانه، سخنانی که خدا راضی نبود می‌گفتند، خدا با آن‌ها بود؛ خدا به آنچه انجام می‌دهند، احاطه دارد."

تفسیر ولایی:

امام علی (علیه السلام) : خداوند به خوبی قصّه‌ی تغییردهندگان را در آیاتی بیان فرموده: پس وای بر آنهایی که کتاب را خود به دست خود می‌نویسند، و تا سودی اندک برند، می‌گویند که از جانب خدا نازل شده. (بقره/۷۹) و از میان ایشان گروهی هستند که به شیوه‌ی کتاب خدا سخن می‌گویند. (آل عمران/۷۸) "و إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ"، پس از وفات پیامبر (صلی الله علیه و آله) آنچه از کجی باطلشان برپا نمودند، همانند تغییری که یهود و نصاری پس از وفات موسی و عیسی (علیها السلام) در تورات و انجیل دادند و کلمات را از مواضع خود تحریف نمودند، تحریف کردند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۲۸ / بحارالأنوار، ج ۸۹، ص ۴۳ / الاحتجاج، ج ۱، ص ۲۴۹)

27. سوره نساء ، آیه 113 :

"وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَ مَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَ مَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ عَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَ كَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا "

"اگر فضل و رحمت خدا شامل حال تو نبود، گروهی از آنان تصمیم داشتند تو را گمراه کنند؛ امّا جز خودشان را گمراه نمی‌کنند؛ و هیچ‌گونه زیانی به تو نمی‌رسانند. خداوند، کتاب و حکمت را بر تو نازل کرد؛ و آنچه را نمی‌دانستی، به تو آموخت؛ و فضل خدا بر تو [همواره] بزرگ بوده است."

تفسیر ولایی:

امام رضا (علیه السلام) : آنان چگونه می‌توانند امام را خود انتخاب کنند؟! و حال آنکه امام دانشمندی است که نادانی به او راه ندارد و شبانی است که ضعف و سستی به او دست ندهد معدن قداست و طهارت و عبادات و زهدورزیدن و دانش و پرستش است پیغمبر را درباره‌ی او دعوتی خاص بود... پیامبران و امامان (ع) را خداوند توفیق عنایت می‌فرماید و از دانش و حکمت نهانی‌اش که به دیگران نداده است به

آنان می‌دهد خداوند به پیغمبرش فرمود: " أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ عَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَ كَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا".

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۳۴ / الکافی، ج ۱، ص ۲۰۱ / بحار الأنوار، ج ۲۵، ص ۱۲۷ / الاحتجاج، ج ۲، ص ۴۳۶ / الغیبه للنعمانی، ص ۲۲۱ / عیون أخبار الرضا (ج ۱، ص ۲۲۰) تحف العقول، ص ۴۳۹ / الأمالی للصدوق، ص ۶۷۷ / کمال الدین، ج ۲، ص ۶۷۸ / معانی الأخبار، ص ۱۰۰)

28. سوره نساء ، آیه 115 :

"وَ مَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَ يَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَ نُضَلِّهِ جَهَنَّمَ وَ سَاءَتْ مَصِيرًا "

"هرکس که بعد از آشکار شدن هدایت برای او، با پیامبر مخالفت کند، و از راهی جز راه مؤمنان پیروی نماید، ما او را به همان سو که می‌رود می‌بریم؛ و به دوزخ داخل می‌کنیم؛ و چه بد فرجامی است."

تفسیر ولایی:

امام رضا (علیه السلام) : ابان بن محمد گوید: در نامه‌ای به امام رضا (علیه السلام) نوشتم: «من در ایمان ابوطالب شک دارم». امام در جواب نوشت: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ مِنْ يَبْتَغِ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى؛ و تو نیز اگر به ایمان ابوطالب شک داری [در این گروهی]! و عاقبتت جهنم خواهد بود».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۳۸ / بحار الأنوار، ج ۳۵، ص ۱۱۰ / ایمان اَبی طالب للفخار، ص ۷۵ / شرح نهج البلاغه، ج ۱۴، ص ۶۸)

29. سوره نساء ، آیه 116 :

"إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَ يَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا "

"خداوند، شرک به او را نمی‌آمرزد؛ [ولی] کمتر از آن را برای هرکس بخواهد [و شایسته ببیند] می‌آمرزد. و هرکس برای خدا همتایی قرار دهد، در گمراهی دوری افتاده است."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : ابن‌کثیر گوید: در خدمت امام صادق (علیه السلام) به حج رفتم. در بین راه بر فراز کوه رفت و مردم را تماشا کرده فرمود: «چقدر داد و فریاد زیاد است ولی حاجی کم است». داود رقی عرض کرد: «ای پسر رسول خدا (صلی الله علیه و آله)! آیا دعای

این جمعیت که می‌بینم مستجاب می‌شود؟ فرمود: «وای بر تو ابا سلیمان! خداوند کسی را که شریک برایش قرار دهد نمی‌آمرزد؛ منکر ولایت علی مانند بتپرست است».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۴۰ / مستدرک الوسایل، ج ۱، ص ۱۵۷)

30. سوره نساء ، آیه 117 :

"إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنثَاءً وَ إِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا "

"آنچه آن‌ها غیر از خدا می‌خوانند، تنها بتهایی است بی‌روح و بی‌اثر یا شیطانی سرکش و ویرانگر."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : محمد بن اسماعیل رازی نقل می‌کند: مردی خدمت امام صادق (علیه السلام) رسید و گفت: «سلام بر تو ای امیرالمؤمنین (علیه السلام)»! و حضرت سریعاً بر پا ایستاد و گفت: «بس است! این نامی است که سزاوار غیر از امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) نیست و خدا وی را بدان نامیده است و هرکس جز وی اگر به این نام خوانده شود و به آن راضی باشد، حتماً بدکاره (لواط کار) است و اگر تاکنون چنین نکرده باشد، گرفتار آن خواهد شد و این قول خدای تعالی است که می‌فرماید: "إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنثَاءً وَ إِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا"». گوید: پرسیدم: «پس امام قائم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) از سلاله‌ی اهل بیت (ع) چه نامیده می‌شود؟ فرمود: «ایشان را این‌گونه خطاب دهند که: سلام بر تو ای بقیه‌الله! سلام بر تو ای فرزند رسول خدا (صلی الله علیه و آله)»!

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۴۰ / بحار الأنوار، ج ۳۷، ص ۳۳۱ / العیاشی، ج ۱، ص ۲۷۶ / وسایل الشیعه، ج ۱۴، ص ۶۰۰ / مستدرک الوسایل، ج ۱۰، ص ۴۰۰ / البرهان)

31. سوره نساء ، آیه 135 :

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَ لَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوْ الْوَالِدِينَ وَ الْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَ إِنْ تَلَوُّوا أَوْ تُعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا "

"ای کسانی که ایمان آورده‌اید! همواره و همیشه قیام به عدالت کنید. برای خدا گواهی دهید، اگرچه به زیان شما، یا پدر و مادر و نزدیکانتان بوده باشد! [چرا که] اگر او (کسی که گواهی شما به

زیان اوست) غنی یا فقیر باشد، خداوند سزاوارتر است که از آنان حمایت کند. بنابراین، از هوا و هوس پیروی نکنید؛ که منحرف خواهید شد. و اگر حق را تحریف کنید، و یا از اظهار آن، اعراض نمایید، خداوند به آنچه انجام می‌دهید، آگاه است."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : ابوبصیر نقل می‌کند: امام صادق (علیه السلام) در تفسیر آیه: "فَسْتَغْلَمُونَ مِنْهُ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ"؛ و بزودی می‌دانید چه کسی در گمراهی آشکار است! (ملک/۲۹). فرمود: «آیه [به این معناست که] ای گروهی که تکذیب کردید موقعی که امر پروردگار را در مورد ولایت علی و ائمه (ع) بعد از او به شما رساندم، خواهید فهمید چه کس در گمراهی آشکار است و در مورد آیه: "إِنْ تَلُّوا أَوْ تُعْرَضُوا" فرمود: «اگر جریان را تغییر دهید و از آنچه مأموریت دارید برگردید؛ "فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا"».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۶۶ / الکافی، ج ۱، ص ۴۲۱ / بحار الأنوار، ج ۲۳، ص ۳۷۸)

32. سوره نساء ، آیه 139 :

"الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلِيَّتُهُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا"

"[همان] کسانی که کافران را به جای مؤمنان، دوست خود انتخاب می‌کنند. آیا عزت و سربلندی را نزد آنان می‌جویند با اینکه همه عزت‌ها از آن خداست؟!"

تفسیر ولایی:

علی بن ابراهیم (رحمة الله علیه) : "الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلِيَّتُهُمْ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا"؛ درباره بنی‌امیه نازل شده است؛ زیرا آنان با این خواست پیامبر (صلی الله علیه و آله) که امر [ولایت] را به بنی‌هاشم بازگردانند، مخالفت کردند.

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۷۰ / بحار الأنوار، ج ۳۱، ص ۵۱۱ / القمی، ج ۱، ص ۱۵۶ / البرهان)

33. سوره نساء ، آیه 140 :

"وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَ يُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثِ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَ الْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعاً "

"و [خداوند این حکم را] در کتابش بر شما نازل کرده که هرگاه بشنوید افرادی آیات خدا را انکار و استهزا می‌کنند، با آنها ننشینید تا به سخن دیگری پردازند؛ وگرنه، شما هم مثل آنان خواهید بود. خداوند، همه منافقان و کافران را در دوزخ جمع می‌کند."

تفسیر ولایی:

امام صادق (علیه السلام) : شعيب عقروفي گوید: از امام صادق (علیه السلام) درباره‌ی آیه: "وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَ يُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثِ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَ الْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعاً" پرسیدم، فرمود: «منظور حق تعالی از این آیه این است که اگر شنیدی کسی حق را انکار می‌کند و آن را تکذیب می‌نماید و درباره‌ی ائمه (ع) بدگویی می‌کند، از نزد وی برخیز و با او (هرکس که می‌خواهد باشد)، همنشین مشو».

(تفسیر اهل بیت علیهم السلام ج ۳، ص ۴۷۲ / الکافی، ج ۲، ص ۳۷۷ / بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۲۱۲ / العیاشی، ج ۱، ص ۲۸۲ / وسایل الشیعه، ج ۱۶، ص ۲۶۱ / مستدرک الوسایل، ج ۱۲، ص ۱۹۶ / البرهان)